

PETR ŠABACH

RAMON

(PSALM 710 NEW YORK TIMES)

•PASEKA•

•PASEKA•

Petr Šabach

RAMON

(PSAŇO PRO NEW YORK TIMES)

PASEKA
PRAHA
LITOMYŠL
2011

*Všeckere postavy v tomto příběhu
kromě Ramona a doktora Hůlka jsou smyšlené.*

Autor

© Petr Šabach, 2004, 2011
Cover © Jan Šabach, 2011

ISBN 978-80-7432-163-4

Můj sloh na téma *Proměny naší obce* získal před léty nejenom uznání v podobě obrovský jedničky od třídní Nádvořníkové, ale i naději zabodovat v jedny literární soutěži žáků osmejch a devátejch tříd. Pojal sem to tenkrát jednoduše a nijak sem si s tím nelámал hlavu, protože od jistý doby vím, že za mě stejně píše někdo jiněj, a tenhle *někdo jiněj* ať si taky dělá vrásky, takže sem v tom slohu jen tak na chvíli jako stanul nad nějakým pařezem a navlík sem to tak, že letokruhy, co sem tam *jako* pozoroval, mi šeptaj cosi o svý paměti, a to na Nádvořníkovou bohatě stačilo, nehledě na to, že ostatní mí spolužáci to zřejmě nechali taky na *nějakějch jinějch* a podle toho chudáci dopadli, protože neznali můj figl školního psaní, kterej spočívá v tom, že nesmíte vybočit moc ze svejch mezí chlapce z osmý třídy, ale taky v nich nesmíte zůstat, takže stačí jen drobnost navíc a ta drobnost vás katapultuje trochu vejš. No a když mi slečna Nádvořníková oznámila, že reprezentuju školu ve slohu, tak sem si zajel koupit

sešit formátu A4 a řek si: Bacha, teprve teď něco zažijete! a strašně dlouho sem pak přemýšlel, jak ho napsat, než sem se rozhod, že to se uvidí až později a že by pro začátek nebylo úplně tak od věci do něj nejdříve něco napsat. Jenže nenadepsanej sešit vypadal dost smutně a já sem měl v plánu ho později stejně poslat do nějaký opravdu významný literární redakce, a tak sem si vymyslel to *Psáno pro New York Times*, protože znáte nějakou slavnější adresu? Začal sem básněma, a taky že sem jich pár stvořil, ale neměl sem je komu přednýt, ježto *moje* poezie byla *silně* intimní, tak intimní, že sem si je nechával pouze pro sebe s tím, že až někdy potkám někoho, kdo mi za to bude *doopravdy* stát, někoho, kdo mě nebude pořád přerušovat poznámkama jako: „Cože?! Ty že seš z mlhovin?!“ a podobnejma blbostma, tak mu je – a to klidně za pět, za deset let – přečtu, i když nevylučuju, že je trochu upravím podle *novejch* životních zkušeností. Což sem později udělal, upravil je podle těch *novejch* životních zkušeností, dal je přečíst svý bejvalý holce Báře s tím, aby měla laskavě na zřeteli, že sem je napsal *prakticky* ve čtrnácti, a ona mi na to řekla: „Na čtrnáct dobrý...“, jenže mně už bylo skoro šestnáct, a když se v šestnácti dovíte, že ste dobrej, ale dobrej tak na čtrnáct, tak vás to buďto může srazit na kolena, nebo vyhecovat k tomu, že si dáte laťku o ňákej ten

centfák vejš. I když, pánbů ví, jak by to všechno dopadlo, kdybych nebejval potkal Ramona.

Vodu ze zázračný studánky Panenky Marie Sedmi-bolestný, takový tý, co má do srdce zaraženejch sedm dýk, tahám domů hlavně kvůli dědovi a jeho kocovinám. Jinak jí tady nikdo z nás zas až tak moc nevěří, a to myslím hlavně *místní* a z těch místních *hlavně* sebe. S každým autobusem, kterej má kousek od pramene konečnou, se vyhrne na cestu procesí různějch bab a dědků s taškama na kolečkách a všichni koukaj, aby si stihli naplnit kanystry a různý typy petláhví až po okraj dřív, než se autobus pomalu otočí na zpáteční cestu do Prahy. Zrovna tuhle sem pomáhal jedný starý ženský s taškou do dveří, a jak sem chtěl vystoupit zase ven a plynule pokračovat ve svém denním programu, tak guma řidič zavřel a já sem se svez zpátky z kopce, kterej sem sotva před chvílí celej říčnej vyběh, a můžu vám říct, že když dete v jediný minutě *už podruhý* cestu, kterou ste právě zdolali, a znovu zdravíte lidi, který ste zdravili sotva před minutkou a který na vás tím pádem hleděj poměrně užasle, když znovu rozštěkáváte ty samý psy a přemejšlíte o zázračný vodě a o všech těchhle ptákovinách kolem ní a kromě toho jako *místní víte*, že eště přednedávnem u pramene viselo oznámení, že nejenže není zázračná, ale ani pitná není, a když pitná, tak jen se značným rizi-

kem pro váš organismus, tak se jen usmíváte tomu, jak sou ty Pražáci blbí, ale usmíváte se hořce, protože zase šlapete do kopce. Řeknu vám – kdyby tady tu vodu někdo stácel do láhví a prodával ji, tak z něj za chvíli musí bejt multimilionář, stačilo by dát na láhve vinětu, na který by Panenka Marie Sedmibolestná spínala ruce, a pod ten obrázek připsat něco v tom smyslu, že „voda je klinicky testována“, což na spoustu lidí mimořádně působí, aniž by se dál už nějak víc zabývali tím, jak to testování tenkrát na té klinice vlastně dopadlo. Ale lidi sou lidi. Blbí jak ta Miruna, co bydlí u hřiště a pořád pokuřuje na lavičce u zastávky. Představte si, že mi onehdá ukazovala časopis *Spy* s nějakou zpěvačkou, kterou sem vůbec neznal, co se zapletla s nějakým chlápkem, kterýho sem znal eště míň, a Miruna mi na to povídá: „Tak tohle je teda kafkárna!“ Víte, jak mě v tu chvíli bodlo u srdce? Mě, jedinýho znalce díla Franze Kafky z celejch Kozloděj?!

„Do háje se zázračnou vodou...!“ klel sem a supěl do kopce a znovu koukám na Mirunu, jak čte ten časopis *Spy* a pokuřuje marlbora, a říkám si: „Pravá kafkárna je, děvče, to, že už se k tobě zase blížím, aniž bych o to seabemíň stál, a úplně ta největší kafkárna bude, až mi zase něco přečteš z toho svýho vádeméka...“, jenže byla tak zabraná do toho *kdo? kde? co?*, že si mě vůbec nevšimla, a tak sem moh nepozorova-

ně projít kolem zastávky se stříškou, pod kterou je nástěnka, kde skoro každé tejdenně někdo vymění parťáka, ale starý připínáčky tam nechá, a těch připínáček už je tolik, že kdybyste si dali určitou práci, sečetli je a vydělili čtyřma, tak vám vyjdou všichni nebožtíci z Kozloděje tak za jeden dva roky zpátky, a to v naprosto ohromujícím počtu, protože Kozloděje sou holt plný starejch lidí. Ale aby to tady ty rezavý připínáčky tak nehyzdily, a notabene jen pár metrů od pramene se zázračnou – což zní skoro jako „živou“ – vodou, a aby nám z toho, jak furt někdo ze vsi odchází, nebylo zas tak smutno, tak tam nějaký místní Deder mladší sprejem švihnul, že PUNK'S NOT DEAD!, což je sdělení, který si čtu po zdech už asi tak od první třídy a pořád nevím, k čemu že mi tahle informace může bejt co platná a za co ji v životě jednou vyhandluju, když už teda žiju v době, kdy největší cenu maj informace, jak se všeobecně tvrdí. Možná, že ji jednou ve výhodným kurzu směním za SPARTA! nebo DEDEROVÁ JE PÍČA! a do smrti si budu jenom užívat, chodit na Spartu a žít si s Dederovou, což je perspektiva, která u nás čeká prakticky každého druhého, protože prakticky každé druhé se tady jmenuje Deder. Ale jedna věc se tomu zázračnému prameni upřít nedá, a to, že v místě, kde někdy vyčůrává a někdy se přímo hrne z roury, je krásně. Všude kolem tu stíněj

vysokánský starý akáty a ty stromy společně s potůčkem, kterej si v těch místech jen tak ospale pobublává, tu maj na svědomí moc pěkněj kout, kde i v tom největším letním parnu panuje chládek, co dokáže mile pohladit po duši i hodně dehydratovanýho poutníka.

Jenže jedna věc je chládeček a druhá blbeček, co šlapal toho dne *už podruhý* tou samou cestou vzhůru, a jak sem tak šlapal zpátky k prameni a zhnuseně počítal, o kolik minut mýho vzácnýho života mě připravila cesta pro zázračnou vodu, tak sem se najednou zarazil jak před propastí, protože u pramene seděla ta nejzvláštnější postava, jakou sem ve svém životě spatřil. Někoho odjinud poznáte okamžitě, a když říkám někoho odjinud, tak tím nemyslím ty Pražáky, co sem jezděj, protože to sou furt ty samý typy, ale myslím tím *opravdickýho* exota, kterýho v Kozlodějích nepotkáte každěj den. Ten chlap, kterej si tu myl nohy, vypadal jako nějakej přízrak z jinýho světa, a to považte, že sem z něj viděl prakticky jen kousek. Asi zaslech zvuk mejch kroků na cestě a teprve pak se ke mně pomalu otočil. Víte, tohle byl prostě ten případ ze starejch knížek, kde se pod ilustraci napsalo: *Vtom objevil se ve dveřích záhadný cizinec... Obrázek ke straně 36*, a čtenáři, když to spatřili, nedočkavostí zanaříkali, bleskově si slinili prsty a se zručností poštovních úřednic

svištěli tím vějířem potišťenejch listů až na stránku 36, snad aby tam byli dřív než sám vypravěč, a teď si představte, že já na ní byl rovnou, bez úvodu, bez ničeho, rovnou v nějakým mně neznámým ději na břehu potůčku, kde šumí zázračnej pramen Panenky Marie Sedmibolestný a kde sem ten den potkal Indiána...

Seděl před železnou trubkou, z který tady ten pramen vyvěrá, bosý nohy strčený pod ní, a nebylo možný si nevšimnout, jak moc je má oteklý. Jako dva bílý litinový džbány vypadaly ty jeho nohy. Stál sem se svou dvoulitrovou petláhví jen kousek od něj, a když sem se trochu vzpamatoval z toho počátečního šoku, tak sem se tou láhví párkrát praštil do stehna, aby pochopil, že tu není jedinej, ale moc na mě nedal a už se zase otočil k těm svejm nohám a dál si je opatrně omýval. Teprve za chvíli mi pokynul, ať si taky posloužím, a trochu si poposed, abych se kolem něj moh protáhnout. Naplnil sem láhev, a jak sem při tom byl ohnutej, tak se mi jedna noha trochu šmejkla o mokrej kámen a já sem zavrával a mírně sem do toho cizince strčil a on do mě malinko víc, a když viděl, jak balancuju nad vodou, tak proneš s úsměvem: „Není zač...“ a já odpověděl: „To je dobrý...“ a pak už sem se radši vydal zpátky za dědou, i když sem šel kus cesty s hlavou otočenou dozadu, protože tenhle obrázek sem si chtěl hodně dobře zapamatovat.

V naší vesnici vyhrál volby jistě ing. Pěšina, o kterém můj děda kudy chodí, tudy prohlašuje, že je to „pyramidální idiot a lump“, a ještě k tomu s oblibou dodává, že se Pěšina „jako zmetek narodil, jako zmetek žil a jako zmetek i zemře“, a když se tuhle zprávu děda dozvěděl, myslím tu o tom zvolení starostou, tak šel ke *Kučerům*, kde do sebe převracel jeden džbáněk za druhým, a celou cestu až domů vrtěl hlavou a jen občas se zastavil a zakvílel: „Panebože, to snad ani není možný, jak ste tady všichni blbí!!!“ Sousedí, co byli zrovna na zahrádkách, si najednou začali vzpomínat, že maj nějakou důležitější práci vzadu za domem, a radši mu šli z cesty, protože děda, když se takhle dostal do ráže, tak se s nikým ani trochu nemazlil. A měl tenkrát pravdu, jelikož jak se za pár měsíců ukázalo, tak žádnéj plyn, žádná nová silnice, prostě nic z toho, co starosta ing. Pěšina nasliboval, nebylo, zato sme si všichni všimli novýho baráku u silnice na Prahu, na kterým se po smráknutí roztetelilo růžový srdce z neonovejch trubek a pod ním nápis *Pension Rosa*, a je snad zbytečný dodávat, že tenhle barák, ze všech stran obehnanej vysokánskou betonovou zdí, patřil starostovi a že to byl bordel. Když to děda poprvé uviděl v celý kráse, tak dostal záchvat smíchu, ale takovýho divnýho, takovýho, co sice vydáváte zvuky skoro jako při smíchu, ale váš obličej připomíná člo-

věka, kterej zahlíd strašidlo. Naše vesnice ani tak vesnice není, protože na rozdíl od ostatních vesnic to máme rovnejch deset minut ke konečný metra. Stačí jen podjet viadukt, jet kousíček podle řeky a rázem ste v úplně jiným světě. „Všichni,“ křičel jednou děda, když zjistil, že moje ségra začala v Praze na střední propadat skoro ze všech předmětů, „všichni, co tu učeť, stojte za prd! To sou samý jedničky s hvězdičkama, protože každej druheť se tu jmenuje Deder!“ Je fakt, že v něčem měl děda pravdu. My sme šli se ségrou po devítce oba jinam. Já na gympl a ségra na obchodní akademii, nebo co to vlastně dělá, a i pro mě to byl dost drsnej přestup, protože když ste ze vsi, kde se, jak říká děda, „každej druheť jmenuje Deder“, tak podle toho taky vypadaj vaše známky, i když vy se zrovna Deder nejmenujete, ale to je jedno, na to se tady nehraje. Tady to chodí tak, že chce každej v klidu vyjít s ostatníma a tím to končí, a i když je jasný, že spousta mejch spolužáků na tom *objektivně* nebyla zrovna nejlíp, tady za viaduktem se z toho nestřílelo a ani nemohlo, protože ve vsi každej každýho zná a každej na každýho něco ví a různý nenávisti se u někteřejch rodin táhnou až někam do pravěku, ale na jednu věc zase pozor! Když něco potřebujete, tak vám to dá i člověk, kterej s váma léta nepromluvil, a kór když se jedná o něco kolem strojů nebo dokonce těž-

ký techniky a tak podobně, jelikož nikdo neví, kdy bude ve srabu sám. Tak to je fakt, tohle tady funguje bez řečí. Ale to sem odbočil, chtěl sem jenom poznamenat, že ze začátku sem měl i já co dělat, abych si zvyk na to šílený tempo v nový škole, natož moje ségra, který se prostě stalo to, co se stává spoustě ukolíbanejších vesnickejch jedničkářů v momentě, kdy vstoupěj do arény plný lepších. „Jak je to možný?!“ divěj se tyhle vesnický jedničky. „Jak je to možný?!“ řval jednou děda v samoobsluze na slečnu Nádvorníkovou. „Můžete mi laskavě vysvětlit, paní učitelko, jak je možný, že naše holka, která u vás měla *samý* jedničky, je teď v Praze ta nejblbější?!“ A Nádvorníková na něj jen tak plaše hleděla a krčila ramenama a děda, kterej si mezitím uložil do košíčku láhev vína, což ho mírně zklidnilo, o poznání ubral a už bez emocí, ale pořád dost nahlas dodal: „Vaše škola je plná blbů a vy to víte, slečno! A jestli chcete poradit, tak já vám poradím: vyrobte si trička UNIVERSITY OF KOZLODĚJE a každému bude hned jasný, s kým má tu čest!“ Nádvorníková tam jen stála a rudla a pokladní naprosto nevzrušeně povídá: „Zrovna včera povídám tomu svému: Řekni mi, Dederó, po kom z nás dvou je náš Franta tak blbej, a von mi povídá: Asi po mně, protože kdybych nebyl blbej, tak bych si tě nebral!“ a pak se tomu rozesmála a děda jen mávnul rukou, protože rozhádat

se s pokladní by pro něj bylo to poslední, co potřeboval. Je třeba dodat, že samí blbci tu nežijou, to by bylo vůči lidem odsad' fakt nespravedlivý, a taky je třeba vzít v úvahu, že děda je a vždycky byl známej hyperkritickej elitář. Rád vzpomíná na časy těsně před válkou, když jeho starší bratr Oldřich zaměřoval hranici s Rumunskem. Já sám sem to od něj slyšel vypravovat nejmíň tisíckrát a znal sem to všechno nazpaměť, ale nikdy sem se nijak nebránil, když znovu spustil o tý hranici, protože to pro mě bejvaly docela příjemný černý hodinky, když děda u láhve vzpomínal na historiky, který mi připadaly strašidelný a senzační zároveň. Oldřich se tam tenkrát flákal s teodolitem jako nějakěj zálesák. Slyšel sem to už tolikrát, že mi bylo okamžitě jasný, o co se jedná, když děda začal zničehonic někde zprostředka a zvolal: „Tříkrát!!!“, což znamenalo (jak už sem dávno věděl), že za jeho bratrem přijel na tu Podkarpatskou Rus krejčí až z Vídně, jen aby si ho přeměřil. „Jak se z toho tenkrát brácha dostal?“ předesílalo, že přijde šťavnatá pasáž o tom, kterak jeho bratr Oldřich zavítal do bordelu, kde se koupal s nahatejma ženskejma v šampaňským a utratil tam tenkrát vejplaty pro všechny svý podřízený, a taky sem věděl, že bude následovat příběh o tom, jak jeho bratr později navštívil sedláka a řek mu: „Helejte se, potřebuju nějakou tu kačku, co kdybych vám v plánech tro-